

Sygn. akt I Ns 1509/15

POSTANOWIENIE

Dnia: 4 listopada 2016r.

Sąd Rejonowy w Przemyślu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marcin Dudzik

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Rydzy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 października 2016 r. w P.

sprawy z wniosku (...) S.A. w L.

z udziałem Z. P.

- stwierdzenie zasiedzenia służebności (nieruch. poł. N.)

postanawia:

I. **stwierdzić**, że (...) Spółka z o.o. w Z. nabyła z dniem 18 sierpnia 2008r. przez zasiedzenie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu polegająca na prawie przeprowadzenia i dostępu w celu eksploatacji, konserwacji, modernizacji i wymiany stacji transformatorowej oraz napowietrznej linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV i stacji transformatorowej (...) na działce nr (...), położonej w miejscowości N. objętą księgą wieczystą (...), stanowiącą własność Z. P., pasem gruntu o szerokości 3,6 m. i długości 33,6 m. o powierzchni 127 m², zawartą na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę W. K. w wersji II pomiędzy punktami 105-109-110-112 do105 i wyeksponowaną kolorem brązowym;

II. **umorzyć** postępowanie w pozostałej części;

III. **orzec**, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie;

IV. **nakazuje** ściągnąć od wnioskodawcy (...) S.A. w L. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w P.kwotę 1.233,05 złotych (jeden tysiąc dwieście trzydzieści trzy 05/100) tytułem kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Rejonowego w Przemyślu z dnia 4 listopada 2016 r.

Wnioskiem z dnia 1 października 2015 r. wnioskodawca (...) S.A. z siedzibą w L. domagał się stwierdzenia, że jego poprzednik prawny – (...) S.A. z/s w Z. nabył z dniem 31 grudnia 2001 r. z mocy prawa przez zasiedzenie służebność posadowienia przeprowadzenia oraz dostępu w celu eksploatacji, konserwacji, modernizacji oraz wymiany linii elektroenergetycznej średniego napięcia 15 kV i stacji transformatorowej (...), na nieruchomości położonej w miejscowości N., oznaczonej jako działka nr (...), dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w P. księga wieczysta o nr (...), stanowiącej własność uczestnika Z. P.

Wnioskodawca domagał się również stwierdzenia, że nabył z dniem 11 stycznia 2013 r. z mocy prawa przez zasiedzenie analogiczną służebność wobec 4 linii niskiego napięcia położonych na tej samej działce.

W uzasadnieniu wniosku (...) S.A. z/s w L. wskazała, że jest właścicielem napowietrznej linii średniego napięcia 15 kV P.-W., 4 linii napowietrznych niskiego napięcia oraz stacji transformatorowej 15/0,4 kV (...), znajdujących się lub

przebiegających przez działkę stanowiącą własność uczestniczki. Jak podnosi wnioskodawca linie niskiego napięcia zostały wybudowane w 1983 r., a odebrane i przekazane do użytku na podstawie protokołu z 11.01.1983 r. Natomiast stacja transformatorowa i linia ŚN zostały postawione najpóźniej w dn. 31.12.1971, co stwierdza plan trasy linii z 1978 r., w którym umieszczona jest wzmianka, iż urządzenia znajdowały się na mapie ewidencyjnej z 1971 r.

(...) wraz liniami energetycznymi zostały posadowione na działce wnioskodawczyni na podstawie ustawy z dnia 28.06.1950 r. o powszechnej elektryfikacji. Wnioskodawca podaje, że jest następcą prawnym po Skarbie Państwa w zakresie majątku ruchomego, w tym opisanych linii elektroenergetycznych oraz stacji, jak również posiadania związanej z nimi służebności gruntowej na przedmiotowej działce.

W odpowiedzi na wniosek, uczestniczka Z. P. wniosła o jego oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca nie przedstawił żadnych dokumentów dotyczących linii 15 kV wobec czego jego twierdzenia o budowie tej linii w 1971 r. nie znajdują potwierdzenia w przedstawionym materiale dowodowym, brak więc dowodów na rozpoczęcie biegu okresu potrzebnego do zasiedzenia. Dalej uczestniczka kwestionuje podstawę prawną na podstawie, której poprzednik prawny wnioskodawcy wkroczył na jej działkę w celu budowy linii średniego napięcia. W jej ocenie nastąpiło to na podstawie ustawy z dnia 15 marca 1958 r. o wywłaszczeniu nieruchomości, a nie ustawy o powszechnej elektryfikacji. W związku z czym wejście na działkę uczestniczki mogło nastąpić wyłącznie na podstawie decyzji naczelnika gminy.

Wnioskodawca nie udowodnił również od jakiej daty na nieruchomości istnieją urządzenia przesyłowe, takim dowodem nie mogą być zdaniem uczestniczki załączone protokoły zdawczo-odbiorcze ani projekty, albowiem nie zostały w nich wskazane nieruchomości, które miały być wykorzystane dla przesyłu energii elektrycznej.

W dalszej części strona zakwestionowała długość okresu wskazanego przez wnioskodawcę. Jego poprzednik prawny nie mógł przyjmować dobrej wiary skoro nie mógł wiedzieć jakiej nieruchomości dotyczy projekt elektryfikacji, a tym bardziej kto jest jej właścicielem. Zgodnie z orzecznictwem SN urządzenia przesyłowe przed 1989 r. stanowiły własność Skarbu Państwa zaś zakład energetyczny wykonywał tylko posiadanie na jego rzecz. ustanowienie służebności na podstawie ówczesnie obowiązujących przepisów mogło nastąpić wyłącznie na podstawie decyzji administracyjnej lub ewentualnie umowy cywilnoprawnej, tymczasem wnioskodawca takiej decyzji nie posiada, nie wykazał też faktu zawarcia umowy, a w związku z tym nie ma tytułu do trwałego zajęcia nieruchomości. Rozpoczęcie biegu zasiedzenia mogło nastąpić dopiero w 1989 r., gdy poprzednik wnioskodawcy objął we własność urządzenia, a zatem przy jednoczesnym założeniu istnienia złej wiary okres potrzebny do zasiedzenia upłynąłby dopiero w 2018 lub 2019 r. Dodatkowo uczestniczka podniosła, iż w 2012 r. doszło do przerwy w biegu zasiedzenia w związku z jej wystąpieniem do sądu o uregulowanie stanu prawnego linii energetycznych.

Na rozprawie w dniu 25 października 2016 r. wnioskodawca cofnął żądanie stwierdzenia zasiedzenia służebności odnośnie linii niskiego napięcia, na która to czynność uczestnik wyraził zgodę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przez działkę uczestniczki przebiega linia średniego napięcia 15 kV P. – W., znajduje się tam również stacja transformatorowa. Urządzenia powyższe posadowiono w latach siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Zgodnie z notatką z dnia 18.08.1978 r. modernizacja urządzeń elektroenergetycznych w miejscowości N. miała objąć min. przebudowę linii 15 kV w zakresie odgałęzień do stacji transformatorowej N. I i II, modernizacji stacji transformatorowych 15/0.4 o nr. 2 i 3, a także wymianę słupów linii niskiego napięcia z drewnianych na żelbetonowe oraz doprowadzenie linii 4-ro przewodowych do wszystkich budynków mieszkalnych w miejscowości wraz z założeniem oświetlenia ulicznego. Dnia 8.09.1978 r. sporządzono protokół uzgodnienia dokumentacji projektowej obiektu trasy linii energetycznych. Decyzją wojewody z dnia 6.10.1978 r. zatwierdzono plan realizacyjny na linie ŚN i stacji transformatorowych w miejscowości N.. Po zakończeniu prac w dniu 11.01.1983 r. sporządzono protokół odbioru technicznego i przekazania

do eksploatacji nr 2/83 zgodnie, z którym przekazano do eksploatacji przebudowane linie elektroenergetyczne oraz stacje transformatorowe.

Pracownicy zakładu energetycznego wykonywali prace względem przedmiotowej linii jak min. wymiana rozdzielni niskiego napięcia, wymiana ogranicznika przepięć. Szerokość pasa służebności wynosiła ok. 3,6 m. Linia średniego napięcia przebiega nad działką na długości kilkunastu metrów.

Dowód: protokół nr (...) z 11.01.1983 r. k. 11-13, notatka z dnia 18.08.1978 r. k.13-14, protokół nr (...) z dn. 8.09.1978 r., decyzja z dnia 6.10.1978 r. k. 16- 17, plan trasy linii SN 15kV k.42, zeznania świadka K. O. k.161v.-162

Nieruchomość będąca własnością uczestniczki Z. P. objęta jest księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w P. VI Wydział Ksiąg Wieczystych.

Dowód: odpis księgi wieczystej nr (...) k. 25

Na podstawie Zarządzenia Dyrektora Zarządu Energetycznego O. Wschodniego w R. nr 49/53 z dnia 18.11.1953 r. na terenie okręgu utworzono sześć zakładów sieci elektrycznych, wśród nich Zakład (...) w Z.. Na podstawie zarządzenia Dyrektora Zakładów (...) w R. nr 10 z dnia 30 maja 1978 r. powołano Zakład (...) w Z., którego obszar działania objął min. tereny ówczesnego województwa (...). Na mocy zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 16.01.1989 r. nr 63/ (...) /89 na bazie Zakładu (...) w Z. utworzono przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w Z., któremu powierzono składniki mienia powstałego w wyniku podziału Wschodniego O. Energetycznego w R.. Na podstawie zarządzenia nr (...) Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 9.07.1993 r. przekształcono Zakład (...) w Z. w Zakład (...) S.A. z/s w Z.. Postanowieniem Sądu Rejonowego wZ.z dnia 1 września 1993r. wpisano nowo utworzoną spółkę do rejestru.

Dowód: zarządzenie nr 49/53 z dn.18 listopada 1953 r. k.43-46, zarządzenie nr 10 z dn. 30.05.1978 r. k. 51, zarządzenie nr 63/ (...) /89 z dn. 16.01.1989 r. k. 52-54 , postanowienie SR w Z. z dn. 1.09.1993 sygn. Ns – rej H 159/93 (...) k.56

Na podstawie dokonanych oględzin i po zapoznaniu się z aktami sprawy biegły z zakresu geodezji sporządził opinię, w której wyznaczył przebieg służebności dla linii średniego napięcia wraz ze stacją transformatorową. Szerokość pasa gruntu wynosiła 13,6 m, długość 33,6 m, zaś powierzchnia 490 m². Pas gruntu odpowiadający służebności był zawarta na mapie pomiędzy punktami 209-207- (...) -208-209 na obszarze oznaczonym kolorem brązowym. Biegły wyznaczył również obszar służebności w odniesieniu do linii niskiego napięcia, co do której cofnięto wnioszek.

W związku z zastrzeżeniami stron w stosunku do powyższej opinii, biegły wydał opinię uzupełniającą, w której opracował dodatkowe 3 warianty.

W wersji nr 2 ustalony został obszar służebności odpowiadający pasowi ziemi o szerokości 3,6 m i pow. 127 m², zawartemu na mapie pomiędzy punktami 105-109-110-112 do 105 oznaczonego kolorem brązowym – dla linii SN wraz ze stacją transformatorową, również i w tym wariantcie biegły ustalił obszar służebności w odniesieniu do linii NN.

W wersji 3 biegły ustalił obszar służebności wyłącznie dla linii niskiego napięcia, co do której cofnięto wnioszek.

Natomiast wersji 4 biegły ustalił obszar służebności dla linii średniego napięcia wraz ze stacją transformatorową odpowiadający pasowi ziemi o szerokości 13,6 m, długości 33,6 m i pow. 490 m² zawartemu na mapie pomiędzy punktami 209-207- (...) -208 do 209 oznaczonym kolorem brązowym.

Dowód: opinia biegłego z zakresu geodezji k. 94-97, opinia uzupełniająca k. 125-127

Od momentu powstania zakres korzystania z linii średniego napięcia przez zakład energetyczny jest taki sam. Wymiana słupów z drewnianych na żelbetonowe nie spowodowała zmiany przebiegu linii. Na działce wnioskodawczyni stacje transformatorowe zawsze były dwuźródłowe. Szerokość pasa eksploatacyjnego, niezbędnego

do eksploatacji i konserwacji linii jest wystarczająca na poziomie 3, 6 m. Zakład w związku z konserwacją tej linii dokonał wymiany rozdzielni, a także wymienił ograniczniki przepięć.

/zeznania świadka K. O. k. 161/

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej powołane dowody.

Sąd oparł się na treści dokumentów urzędowych, przedłożonych przez uczestników. Treść ich jak i prawdziwość nie została zakwestionowana.

Sąd uznał również za istotną dla przedmiotu postępowania opinię geodezyjną. Biegły geodeta sporządził swą opinię, oznaczając na mapie przebieg służebności, opierając się w tym względzie na stanowiskach uczestników i oznaczając w związku z tym różne warianty przebiegu. Wersja służebności przyjęta w orzeczeniu sądu opierała się zaś na wskazanej przez uczestnika polskiej normie w zakresie szerokości pasa eksploatacyjnego.

Sąd obdarzył wiarą zeznania słuchanego w sprawie świadka K. O.. Świadek ten zeznał odnośnie do okoliczności o których posiadał wiedzę jako pracownik uczestnika. Zeznania świadka były spójne, konsekwentne oraz wyczerpujące, a treść ich pozwoliła na ustalenie zakresu korzystania przez uczestnika z nieruchomości wnioskodawczyni.

Sąd zważył co następuje:

Zasiedzenie jest sposobem nabycia prawa własności lub ograniczonego prawa rzeczowego przez nieuprawnionego posiadacza na skutek długotrwałego posiadania.

Zgodnie z art. 172 §1 kodeksu cywilnego posiadacz nieruchomości nie będący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). W myśl zaś §2 powyższego przepisu po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze.

W judykaturze utrwalony jest pogląd, że możliwe jest nabycie przez zasiedzenie nawet przed wejściem w życie art. 3051-3054 k.c., tj. przed dniem 3 sierpnia 2008 r. służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, ustanawianej nie na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości władnącej, ale na rzecz przedsiębiorcy przemysłowego (por. np. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, B. (...), nr 10, s. 7, z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014, Nr 2, poz. 11 i z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, Nr 12, poz. 139). Odstąpienie w drodze wykładni od konieczności określenia w orzeczeniu nieruchomości władnącej na rzecz której nastąpił ex lege skutek zasiedzenia, nastąpiło w rezultacie odwołania się do pojęcia przedsiębiorstwa w ujęciu przedmiotowym i przyjęcia domniemania, że składnikiem przedsiębiorstwa przesyłowego jest zawsze taka nieruchomość (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Praw. 2006 r. nr 19, s. (...)). Przy tego rodzaju koncepcji brak określenia nieruchomości władnącej jest tylko technicznym uproszczeniem służącym przyspieszeniu postępowania i nie świadczy o braku wystąpienia przesłanki merytorycznej w postaci nieruchomości władnącej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2013 r., II CSK 289/12, LEX nr 1288634, z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, LEX nr 1294483 i z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 321/12, LEX nr 1381040). Akcentuje się również, że w odniesieniu do służebności przesyłu należy wyraźnie oddzielić dwie konstrukcje: służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, która mogła zostać nabyta przez zasiedzenie przed dniem 3 sierpnia 2008 r., oraz służebności przesyłu. Obydwa prawa mają analogiczną treść oraz pełnią te same funkcje, nie oznacza to jednak, że można je utożsamiać. Odmienna jest przede wszystkim ich podstawa prawna - art. 145 i 292 k.c. oraz art. 305¹-305⁴ k.c. Jeżeli zatem okres zasiedzenia wymagany do zasiedzenia służebności upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 r., to posiadacz nabywał służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu. (wyrok SN z 15.06.2016r. II CSK 639/15).

W przedmiotowej sprawie, z uwagi na podniesiony przez uczestniczkę zarzut (k.87), konieczne stało się ustalenie czy poprzednicy prawni wnioskodawcy mogli w ogóle dokonać zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Odnosząc się do tej kwestii, nie sposób podzielić zapatrywania jakoby poprzednik wnioskodawcy legitymował się tytułem do korzystania z nieruchomości uczestniczki wynikającym z tzw. decyzji wywłaszczeniowej. Decyzje takie wydawane na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości, (Dz. U. Nr 10, poz. 64) art. 70 ustawy z 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 14, poz. 74) oraz w art. 124 u.g.n. (ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 1774) stanowią samoistny tytuł prawny do wykonywania obsługi linii energetycznych przez przedsiębiorstwa przesyłowe, a zatem w razie ich wydania wykonywanie tego władztwa nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68). Wnioskodawca jednak w przedmiotowym postępowaniu nie legitymował się taką decyzją, brak jest więc podstaw, że jego poprzednik prawny w ogóle takową uzyskał. Same twierdzenia wnioskodawczymi w tym względzie, nie mogą świadczyć o ich istnieniu.

Nie może zasługiwać na uwzględnienie również kolejny zarzut uczestniczki, kwestionujący możliwość zasiedzenia służebności przed 1989r., skoro do 1989r. właścicielem mienia wchodzącego w skład przedsiębiorstwa państwowego był Skarb Państwa i nie wiadomo kto posiadaczem mienia zakładu.

Kwestia podniesiona w zarzucie był niejednokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego. Obecnie jako reprezentatywny należy uznać pogląd, że chociaż posiadanie wykonywane było przez państwową osobę prawną np. przedsiębiorstwo państwowe, stanowiło - w myśl zasady wypowiedzianej w (nieobowiązującym art. 128 § 1 k.c.- posiadanie państwowe, to jednak w wypadku, gdy jego przedmiot znajduje się w zarządzie państwowej osoby prawnej, na zewnątrz ta osoba prawna, a nie Skarb Państwa, występuje - zgodnie z zasadą art. 128 § 2 k.c. - jako posiadacz. Jeżeli więc w relacjach wewnętrznych między Skarbem Państwa, a państwową osobą prawną posiadaczem samoistnym nieruchomości państwowej było zawsze państwo, o tyle z punktu widzenia relacji zewnętrznych przedsiębiorstwo państwowe, które władało oddaną mu w zarząd nieruchomością, powinno być uznawane za posiadacza samoistnego nieruchomości niezależnie od tego, czy była to nieruchomość państwowa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2015 r. V CSK 26/14, LEX nr 1648193, z dnia 21 maja 2015 r., IV CSK 468/14, LEX nr 1767490 i z dnia 12 lutego 2015 r., IV CSK 293/14, LEX nr 1663414). Przedstawione rozumowanie, dotyczące posiadania samoistnego nieruchomości, wykonywanego przez przedsiębiorstwo państwowe w okresie obowiązywania art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu, można tym bardziej odnieść do posiadania w zakresie służebności przesyłu (por. np. postanowienia: Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08 i z dnia 12 stycznia 2012 r., IV CSK 183/11). Reasumując skoro państwowe osoby prawne wykonywały na podstawie art. 128 § 2 k.c. w imieniu własnym względem zarządzanego mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej według reguł prawa cywilnego, to granice tego wykonywania mieściły się w dyspozycji normy art. 140 k.c. Z tych względów trzeba przyjąć, że przedsiębiorstwa państwowe wykonywały posiadanie mogące doprowadzić do zasiedzenia służebności gruntowej, z tym zastrzeżeniem, że pod rządem art. 128 k.c. nabycie takiego prawa następowało do jednolitego funduszu własności państwowej.(post. SN z 13.01.2016r. V CSK 224/15).

Tym samym uznać należy, że poprzednik prawny wnioskodawcy był podmiotem władnym do nabycia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Jako początek biegu zasiedzenia sąd przyjął datę 18 sierpnia 1978r. W dacie tej bowiem w sposób niebudzący wątpliwości istniała już linia średniego napięcia, skoro w notatce dokumentującej projekt modernizacji są wskazania do wymiany słupów drewnianych (k.13).

Przyjmując zatem istnienie po stronie poprzedników prawnych wnioskodawcy przymiotu posiadania w złej wierze, wpływ 30 letniego terminu przypadał na 18 sierpnia 2008r.

W okresie biegu zasiedzenia uczestniczka nie podjęła żadnych czynności mogących prowadzić do jego przerwania, tak jak uczyniła do w odniesieniu do linii niskiego napięcia, wnosząc o ustanowienie służebności w tym zakresie.

Z powyższych względów sąd orzekł jak w pkt I sentencji postanowienia, stwierdzając nabycie przez zasiedzenie na rzecz poprzednika prawnego wnioskodawcy, którym w tamtym okresie była (...) Sp. z o.o. w Z..

Cofnięcie wniosku o zasiedzenie służebności odpowiadającej służebności przesyłu w zakresie linii niskiego napięcia, na którą to czynność uczestniczka wyraziła zgodę, spowodowało umorzenie postępowania w tym zakresie.

O kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 520 §1 k.p.c.